

Lauamäng „Energialiigid“

1. Mängu tutvustus

Lauamäng on kohandatav paljude teemade mänguliseks kordamiseks või ka uute teadmiste omandamiseks. Mäng annab võimaluse rühmaliikmete omavaheliseks ülesannete jagamiseks ja koostööks.

Konkreetsed lauamängud on koondatud üldpealkirja alla „Energialiigid“ ja aitavad õpilastel korrata erinevaid energia saamise viise nii taastuvatest- kui ka taastumatutest energiaallikatest. Energiamängu teemad: päikeseenergia, tuuleenergia, fotosüntees, puidu põletamine, hüdroenergia, tuumaenergia ja põlevkivi põletamisel vabanev energia.

Vajalikud vahendid: iga mänguteema kohta 2 tugevamat paberist ruudukujulist ühesuguse värviga paberit, värvipliiatsid või viltpliiatsid, harilik pliiats, joonlaud, käärid, teatmeteosed, õpik või nutitelefoni. Ümbrik või karbike mängualuse ja lipikute hoiustamiseks.

2. Ettevalmistavad tegevused. Lauamängu koostamine

Õpetaja tutvustab teemasid, kirjutab need tahvlile ja õpilased jagunevad vastavalt gruppidesse. Igas grupis võiks olla 3-4 osalejat. Õpilaste rollid ja järgnevad tegevused: info otsimine, küsimuste koostamine, mänguruudustiku joonimine, küsimuste- ja vastuste kirjutamine, pildi joonistamine ja mängulipikuteks lõikamine.

Mõlemad mänguks vajalikud paberid joonitakse võrdseteks ruutudeks (3x3 või 4x4). Mängu põhjapaberile kirjutatakse teema kohta käivad küsimused selge loetava käekirjaga. Seda tükkideks ei lõigata.

Teisele paberile küsimustele vastavatesse ruutudesse kirjutatakse sellele küsimusele õige vastus, nii, et küsimus ja vastus saavad kokku. Enne vastustelehe ruutudeks lahti lõikamist joonistatakse vastustelehe pöördele teemat illustreeriv ja kontrolliv lahendusplilt. Plilt peaks olema seotud vastava mängu teemaga. Näiteks „Põlevkivi“ mängu korral plilt tuhamägedest ja kaevanduskorstenast või „Hüdroenergia“ veetorud ja vesi.

Vastustelehe koostamisel peab hoolikalt jälgima, et plilt, vastused ja küsimused kokku läheksid. Õige pildi abil saab kontrollida ka õigeid vastuseid. Olenevalt küsimuste raskusastmest kulub üheks mänguks ca 20. minutit, seejärel saavad rühmad töid vahetada kuni kõik rühmad on saanud kõikide teiste mängud ka läbi lahendada.

Soovi korral saab peale igat mängu anda koostajatele tagasisidet, mis võib olla näiteks hindeline skaala „2-5“. Hindamiskategooriad lepatakse mängu algul kohe kokku. „Energialiikide“ mängus hindasid õpilased üksteise mängude juures: küsimuste sisukust, käekirja, üldist vormistust, pildi sobivust ja selle kunstilist taset. Koondhinde saamisel ja keskmise arvutamisel lisandus ka õpetaja poolt pandud hinne.

3. Metoodilised soovitused õpetajale

Kui õpilased on mängu läbi lahendanud, siis toimub omavaheline mängude vahetus (soovi korral hindamine) kestab seni kuni kõik rühmad on küsimused läbi arutanud ja mängulipikute õigete asetuste korral mängualale ka pildi kokku saanud. Hinnata võib numbriliselt „2-5“ või anda mingeid emotsioone väljendavaid pildikesi, see

sõltub õpetaja soovist, vajadusest ja loovusest. Tahvlile võiks joonida tabeli koos teemadega ja hindamiskategooriatega. Õpilased otsustavad oma grupis mis hindega nad mingit teemad hindavad, kirjutavad need postititele ja kleebivad tahvlil sobivasse kohta.

Ruudukujuline mängulaud ja – vastusteleht on vajalik seetõttu, et pildi kokkupanek oleks keerulisem. Ristkülikukujulist mängu on kergem lahendada, sest kastikeste küljepikkused on erinevad.

Ühevärvilised paberid on heaks tunnuseks juhul kui õpilaste laual lähevad lipikud segi mõne teise mängu lipikutega. „Energialiikide“ mängus on kasutatud 3x3 mängu aga võib koostada ka 4x4 ruudustikuga mängu.

Lahendamise teevad keerulisemaks numbriliste vastustega küsimused ja nn „kas?“- küsimused.

Mäng on hea vaheldus õppetööl ja sobib mitmete õppeainete ja teemade õpetamisel nagu: metsatüübid, keemilised elemendid, elundkonnad, kunstiiliigid vms.

HEAD MÄNGULUSTI!

Eve Sarap
Kuusalu Keskkool

Õppematerjal on valminud Kuusalu Keskkooli rohetehnoloogia teadlikkuse suurendamise projekti "Saame kliimateadlikumaks ja tutvume rohetehnoloogiaga läbi jäätmeringluse, taastuenergeetika ja loodustunnetuse parandamise" raames (2025-2026), mida on toetanud Eesti riik.

